

Voorstel voor een toonaangevend Belgisch buitenlandbeleid rond LGBTIQ+

Ter gelegenheid van de vorming van de Belgische federale regering voor 2024-2029, legt Forbiddens Colours in dit memorandum een lijst met voorstellen voor om het hoofd te bieden aan de opkomst van zogenoemde 'anti-gender' bewegingen. Het is dringend noodzakelijk om de bedreigingen die deze bewegingen vormen voor niet alleen de fundamentele rechten van LGBTIQ+ personen en reproductieve rechten, maar ook voor de democratie, de rechtsstaat en de nationale veiligheid, in overweging te nemen.

In dit kader roept Forbiddens Colours de toekomstige Belgische regering op om een vooruitstrevend buitenlands beleid te voeren op het gebied van LGBTIQ+ kwesties door middel van vier initiatieven:

- Behoud en versterking van de rol van België als verdediger van de fundamentele rechten van LGBTIQ+ personen in Europa en de wereld.
- Voorzien in budget ter ondersteuning van acties voor de strijd tegen de zogenoemde 'anti-gender' bewegingen in België en Europa.
- Zorgen voor een effectieve bescherming tegen desinformatie en buitenlandse inmenging (FIMI) op het gebied van LGBTIQ+ kwesties.
- Benoemen van een ambassadeur voor LGBTIQ+ kwesties.

De groeiende dreiging van zogenoemde 'anti-gender' en 'anti-LGBTIQ+' bewegingen

Gedurende meerdere decennia heeft Europa vooruitgang geboekt richting meer democratie en een grotere erkenning van de fundamentele rechten van LGBTIQ+ personen. Deze vooruitgangen, die sterk met elkaar verbonden zijn, leken onomkeerbaar. Toch hebben oerconservatieve bewegingen, die wereldwijd gestructureerd zijn, zich de afgelopen vijftien jaar ten doel gesteld om deze ontwikkelingen terug te draaien.

Deze reactionaire ideeën, die op politiek niveau worden gedragen door extreemrechtse partijen en autocratische leiders, zijn in de praktijk gebracht in landen als Rusland, Hongarije, Polen en Italië. Ook België heeft te maken met de aanvallen van deze bewegingen. Zo werden LGBTIQ+ thema's tijdens de laatste verkiezingscampagne door extreemrechtse politieke partijen geïnstrumentaliseerd om debatten te polariseren en de samenleving te verdelen.

De dreiging die uitgaat van deze zogenoemde 'anti-gender', 'anti-LGBTIQ+' en 'anti-rechten' bewegingen groeit op het hele Europese continent. Geen enkel land blijft vandaag de dag gespaard van hun aanvallen op reproductieve rechten, fundamentele mensenrechten en de rechtsstaat. Tegenover deze bewegingen, die beschikken over enorme financiële middelen afkomstig van zowel Russische oligarchen als Amerikaanse evangelische kerken, staan LGBTIQ+ organisaties vaak machteloos.

Ten eerste moeten deze organisaties directe aanvallen weerstaan via repressieve wetten die LGBTIQ+ personen criminaliseren of simpelweg hun bestaan ontkennen. Ze worden ook geconfronteerd met desinformatiecampagnes en nepnieuws op sociale media waartegen ze niet effectief kunnen vechten. Ten slotte kunnen deze organisaties geen vooruitgang verwachten in de erkenning van de fundamentele rechten van LGBTIQ+ personen in een context waarin de rechtsstaat en democratie worden aangevallen en in twijfel worden getrokken.

Een voorbeeld hiervan is Hongarije, waar de regering van Viktor Orban in 2021 een wet tegen 'LGBT-propaganda' heeft aangenomen. Als EU-lidstaat schendt Hongarije daarmee zijn Europese verplichtingen, zoals de toegang van LGBTIQ+ personen tot hun mensenrechten te erkennen en te beschermen. Daarom heeft de Europese Commissie in 2022 een inbreukprocedure tegen Hongarije gestart, waaraan België in februari 2023 als eerste land deelnam.

De aanvallen op LGBTIQ+ personen in Rusland, Hongarije, Italië, Servië, Georgië, Ghana en Oeganda zijn niet willekeurig. Ze zijn het resultaat van gecoördineerde acties van zogenaamde 'anti-gender' bewegingen en vormen slechts het topje van de ijsberg. Deze bewegingen zijn echter actief in heel Europa en hun aanwezigheid in België kan niet worden genegeerd.

Deze bewegingen hebben zich ook agressief gericht op internationale instellingen zoals de VN om hun boodschappen over te brengen en de benoeming van personen uit hun gelederen op sleutelposities te verzekeren. De ondertekening van de 'Geneva Consensus Declaration' in 2020 illustreert deze inspanningen [1]. Ze zijn sterk aanwezig in de Verenigde Staten en zijn ook verantwoordelijk voor Project 2025, een ultraconservatief plan dat na de Amerikaanse verkiezingen van 2024 zou kunnen worden uitgevoerd en een zeer negatief effect zou hebben op de rechten van LGBTIQ+ personen in de VS en wereldwijd.

Om deze wereldwijde bedreiging het hoofd te bieden, moet de strijd tegen de zogenaamde 'anti-gender' bewegingen niet alleen worden gezien vanuit het perspectief van gelijkheid, maar ook als een gecoördineerde aanval op de democratie en de rechtsstaat. In dit kader wordt het noodzakelijk om een daadwerkelijk toezicht te houden op deze zogenaamde 'anti-gender' bewegingen en hun activiteiten om hun acties te kunnen tegengaan. Dit houdt in dat LGBTIQ+ kwesties worden bekeken in de context van het buitenlands beleid en de bescherming van de democratie en binnenlandse veiligheid, waarbij de activiteiten van deze bewegingen worden gevolgd door inlichtingendiensten.

Wat doet Forbiden Colours ?

Forbiden Colours, een Belgische organisatie opgericht in 2019, verdedigt mensenrechten en democratie voor LGBTIQ+ personen in Europa. Op het kruispunt van fundamentele rechten en democratische veiligheid concentreren we onze pleitbezorgings- en 'grassroots'-acties tegen 'illiberale' en autocratische regimes die LGBTIQ+ gemeenschappen gebruiken om de rechtsstaat en de fundamentele Europese waarden aan te vallen.

Met de financiering die we ontvangen via ons fonds binnen de Koning Boudewijnstichting, financieren we 'grassroots'-projecten in heel Europa om LGBTIQ+ verenigingen te ondersteunen die rechtstreeks geconfronteerd worden met de aanvallen van de zogenoemde 'anti-gender' bewegingen. De afgelopen jaren zijn we de belangrijkste steunpilaar geweest van Budapest Pride, waardoor de Hongaarse vereniging haar activiteiten in een moeilijke context kon voortzetten. We hebben ook een project gefinancierd om middelbare scholen in Polen te rangschikken op basis van hun inclusie van LGBTIQ+ studenten.

[1] <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n20/344/30/pdf/n2034430.pdf?token=TP8237fBK0hYLuD07J&fe=true>

Daarnaast voeren we onderzoek uit om de organisatie van de zogenoemde 'anti-gender' bewegingen aan het licht te brengen. We volgen hun activiteiten en financieringsbronnen op om de mensen die deze netwerken ondersteunen – waaronder Russische oligarchen – op de sanctielijsten van de Europese Unie te plaatsen.

We voeren pleitbezorgingsacties gericht op de instellingen van de Europese Unie en de regeringen van de lidstaten om hen te waarschuwen voor de huidige situatie. In het kader van de Hongaarse wet tegen 'LGBT-propaganda' waren wij de eersten die de situatie aan de kaak stelden en de Europese Commissie aanspoorden om Hongarije voor het Hof van Justitie van de Europese Unie te brengen. Nadat deze stap was gezet, organiseerden we een campagne in alle EU-landen om de steun van zoveel mogelijk lidstaten voor de procedure te verkrijgen. Na twee maanden inspanningen hebben we 16 lidstaten en het Europees Parlement overtuigd om zich bij de procedure aan te sluiten, waardoor deze rechtszaak de grootste mensenrechtenzaak in de geschiedenis van de EU werd.

In 2023 hebben we, met de steun van het Belgische ministerie van Buitenlandse Zaken, 'United 4 Diversity' gelanceerd, een netwerk van actoren op het gebied van LGBTIQ+, democratie en de rechtsstaat, met als missie de coördinatie van de strijd tegen de zogenoemde 'anti-gender' bewegingen in Europa. Gezien het belang van trans-Atlantische banden op deze kwesties, hebben we dit netwerk uitgebreid naar Amerikaanse actoren door middel van een forum dat in februari 2024 in Washington met hen werd georganiseerd. Vandaag zijn meer dan honderd organisaties betrokken bij deze netwerken.

In het afgelopen jaar hebben we samengewerkt met de Europese Dienst voor Extern Optreden (EDEO) om bij te dragen aan hun inspanningen om manipulatie van informatie en buitenlandse inmenging (in het Engels Foreign Information Manipulation and Interference – FIMI) tegen te gaan. In oktober 2023 heeft de EDEO een rapport gepubliceerd dat specifiek gericht is op FIMI-acties die zich richten op LGBTIQ+ personen [2]. Dit rapport benadrukt de activiteiten van de zogenoemde 'anti-gender' bewegingen op het gebied van desinformatie.

Wat vragen we aan jou ?

Als Federaal parlementslid is het belangrijk om de inspanningen van de afgelopen jaren van België voor de verdediging van de mensenrechten van LGBTIQ+ personen en de verdediging van de democratie voort te zetten.

[2] FIMI targeting LGBTIQ+ people, EEAS, 23 October 2023. https://www.eeas.europa.eu/eeas/fimi-targeting-lgbtqi-people_en

In dit kader is het belangrijk om vooral op Europees niveau te handelen, waar de dreiging toeneemt, om zo echte geloofwaardigheid te verkrijgen om deze inspanningen op mondiaal niveau uit te dragen. Europa bevindt zich namelijk niet langer in een positie waarin het de rest van de wereld lessen kan geven over deze kwesties. Gezien de mondiale interconnectie van de zogenoemde 'anti-gender' bewegingen, met name tussen Europa en Amerika, is het essentieel om gecoördineerd te handelen op deze thema's en ze volledig te integreren in het buitenlandbeleid van België.

De Kamer heeft de afgelopen jaren verschillende resoluties aangenomen die de steun van België voor de LGBTIQ+ gemeenschappen in Europa en de wereld markeren. In juli 2020 werd een resolutie aangenomen betreffende de zogenaamde 'anti-LGBT' zones in Polen [3]. In januari 2021 werd een resolutie aangenomen over de verdediging van de rechten van LGBTIQ+ personen binnen de Raad van Europa [4]. Een resolutie over de situatie in Hongarije met betrekking tot de wet tegen 'LGBT-propaganda' en de rechtszaak van de Europese Commissie werd aangenomen in januari 2023 [5]. Ten slotte nam de Kamer in februari 2020 en maart 2024 twee resoluties aan over de situatie van LGBTIQ+ personen in Oeganda [6-7].

België heeft zich de afgelopen jaren gepositioneerd als voorloper in de strijd tegen de zogenaamde 'anti-gender' bewegingen op het internationale toneel door dit een essentieel onderdeel van haar diplomatie te maken. Het is belangrijk dat deze positie in de toekomst wordt gehandhaafd en dat er middelen worden vrijgemaakt om België in staat te stellen een voortrekkersrol te spelen op dit gebied.

De pogingen tot desinformatie en buitenlandse inmenging op het gebied van LGBTIQ+ kwesties, evenals de acties van de netwerken van zogenaamde 'anti-gender' bewegingen op Belgisch grondgebied, moeten door de inlichtingendiensten worden gevolgd. We verwachten dat u waakzaam blijft op deze kwesties.

[3] DOC 55 0972/007, <https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/0972/55K0972007.pdf>

[4] DOC 55 0467/005, <https://www.lachambre.be/FLWB/PDF/55/0467/55K0467005.pdf>

[5] DOC 55 2103/006, <https://www.lachambre.be/FLWB/PDF/55/2103/55K2103006.pdf>

[6] DOC 55 0847/009, <https://www.dekamer.be/FLWB/PDF/55/0847/55K0847009.pdf>

[7] DOC 55 3295/007, <https://www.lachambre.be/FLWB/PDF/55/3295/55K3295007.pdf>

Onze vier actievoorstellen

De strijd tegen de zogenaamde 'anti-gender' bewegingen beperkt zich niet tot gelijkheidskwesties of de strijd voor de decriminalisering van LGBTIQ+ personen. Het gaat erom LGBTIQ+ gerelateerde kwesties te bekijken door de lens van internationale betrekkingen en hun diepe verwevenheid met de bescherming van democratie en de rechtsstaat. In dit opzicht doen wij vier concrete voorstellen die wij u oproepen te steunen en uit te voeren.

1 – De rol van België als verdediger van de fundamentele rechten van LGBTIQ+ personen in Europa en de wereld handhaven en versterken

Wij verwachten dat België zijn rol als verdediger van de fundamentele rechten van LGBTIQ+ personen blijft handhaven. Dit omvat verschillende acties die moeten worden voortgezet en ontwikkeld:

- De inbreuken op de waarden van de EU aan de kaak stellen en de Europese Commissie verzoeken om inbreukprocedures te starten tegen lidstaten die deze waarden niet respecteren.
- Zorgen dat België pleit voor meer bevoegdheden voor de Europese Unie om discriminatie van LGBTIQ+ personen tegen te gaan en de inspanningen van de Europese Commissie op dit gebied steunt.
- Zorgen dat de Belgische ambassades de LGBTIQ+ gemeenschappen ondersteunen in landen waar hun fundamentele rechten worden betwist en bedreigd. Deze steun kan ook worden verleend aan slachtoffers van strategische rechtszaken tegen publieke deelname (SLAPP).
- Steunen van maatschappelijke organisaties die strijden tegen de zogenaamde 'anti-gender' bewegingen op Europees en internationaal niveau.

2 – Voorzie een budgettaire enveloppe speciaal voor de strijd tegen de zogenaamde 'anti-gender' bewegingen in België en Europa

De Belgische financiering ter ondersteuning van LGBTIQ+ verenigingen is versnipperd tussen het federale en regionale niveau. Bovendien zijn de financieringen bijna uitsluitend gericht op het ondersteunen van acties die gelijkheid voor de LGBTIQ+ gemeenschappen bevorderen.

In de huidige context van de ontwikkeling van de zogenoemde 'anti-gender' bewegingen is het noodzakelijk om een strategischere aanpak te hanteren voor de ondersteuning van LGBTIQ+ gemeenschappen. Terwijl de financiering voor lokale acties ter bevordering van gelijkheid behouden moet blijven, is het van cruciaal belang om financiering in te stellen die specifiek gericht is op de bestrijding van de zogenoemde 'anti-gender' bewegingen. Deze financiering moet Belgische verenigingen die op Europees en internationaal niveau werken in staat stellen hun activiteiten en projecten te financieren die tot doel hebben de aanvallen van de 'anti-gender' bewegingen tegen te gaan.

Dergelijke acties, die de invloed en impact van deze bewegingen beperken, zouden het werk en de acties van verenigingen die gelijkheid op lokaal of regionaal niveau nastreven, vergemakkelijken. Deze laatste hebben meestal noch de expertise noch de middelen om zich effectief te beschermen tegen de aanvallen van de zogenoemde 'anti-gender' bewegingen.

De acties die gefinancierd zouden worden uit deze nieuwe budgettaire enveloppe, die gezamenlijk op federaal en regionaal niveau zou kunnen worden beheerd, zouden onderzoekswerk omvatten naar de zogenoemde 'anti-gender' bewegingen en hun structuur in België en Europa. Het zou ook gaan om het opzetten van instrumenten om FIMI-pogingen te detecteren en erop te reageren.

3 – Zorgen voor een effectieve bescherming tegen FIMI op het gebied van LGBTIQ+ kwesties

Desinformatie en buitenlandse inmenging op het gebied van LGBTIQ+ kwesties nemen voortdurend toe en moeten worden bestreden. Om deze plagen aan te pakken, is het noodzakelijk het voorbeeld van de Europese Dienst voor Extern Optreden te volgen en dit onderwerp onder de aandacht te brengen van de betrokken actoren: het ministerie van Buitenlandse Zaken, het ministerie van Binnenlandse Zaken en de inlichtingendiensten.

Het is cruciaal om LGBTIQ+ kwesties niet alleen door de lens van gelijkheid te bekijken, maar ook te erkennen wat deze kwesties onthullen: een strijd tegen onze fundamentele waarden van respect voor mensenrechten, de rechtsstaat en democratie, en een bedreiging voor de nationale veiligheid.

De strijd tegen FIMI houdt in dat andere takken van de regering, de staat en de administratie deze kwesties oppakken om groepen en individuen die vanuit het buitenland de Belgische democratie bedreigen, te bestraffen. Het gaat er ook om methoden en instrumenten te ontwikkelen die het mogelijk maken om de stroom van desinformatie tegen te gaan, in samenhang met de acties die in het vorige punt zijn genoemd.

4 – Een ambassadeur voor LGBTIQ+ kwesties benoemen

De benoeming van een ambassadeur voor LGBTIQ+ kwesties zou een dubbel effect hebben. Ten eerste zou deze benoeming een duidelijk signaal geven van België's inzet voor de verdediging van de rechten van LGBTIQ+ personen op het internationale toneel.

Ten tweede zou deze ambassadeur kunnen fungeren als contact- en coördinatiepunt binnen de FOD voor de bestrijding van de zogenoemde 'anti-gender' bewegingen, met name tussen het ministerie van Buitenlandse Zaken en de inlichtingendiensten, in verband met het vorige punt over de strijd tegen FIMI.

Deze ambassadeur zou ook dienen als contact- en expertisepunt voor alle Belgische ambassades en vertegenwoordigingen op het gebied van steun aan LGBTIQ+ gemeenschappen en de strijd tegen de 'anti-gender' bewegingen. De diplomaat zou ervoor zorgen dat deze thema's in alle aspecten van het Belgische buitenlandbeleid worden meegenomen.

Ten slotte zou de ambassadeur zorgen voor coördinatie van de acties van België op deze kwesties met collega's in andere landen.